

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Kidírói árak:
 Elnyben negyedévre . . . 3 korona.
 Égésévre . . . 12 "
 Vidéken: negyedévre . . . 5 "
 gésévre . . . 20 "

László József
 kiadó és laptulajdonos.

Szentmiklósi József
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 Siller.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Csapó-utca 9 sz. — Telefon : 275
 Kéziratok nem adatnak vissza.

Szent István ünnepe.

Debreczen, augusztus 19.

A szent jobb ünnepén merüljünk el a mult dicsőségeinek s nagy eseményeinek emlékezetében! A rengeteg idő, amely elmúlt az első szent magyar király uralkodása óta, telve van megható, nagyszerű eseményekkel, melyek Magyarországot mint a kereszténység és kultúra keleti bástyáját illesztették bele a világhistóriába.

Mert Szent István munkájával: a kereszténység felvételével kezdődött Magyarország világhistóriai szereplése s hogy dicsőségesen, tengernyi vér áldozásával felelt meg e szerepének: ékesen bizonyítja ezt a történelem. Az a jobb kéz, melyet a kegyeletes utódok megőriztek annyi viharos századon keresztül, a tengernyi küzdés és megpróbáltatás között, melyben része lett a magyarnak, hűségesen őrizte, vezette és intette ezt a népet. Az események, a historiai és vallási hagyományok egész özöne tűzódik a szent jobbhoz, mely e nemzetnek

egyik legmeghatóbb és legértékesebb ereklýeje.

És századokon keresztül, minden Szent István napján megelevenedik a szent jobb varázshatalma s az ország minden részéből ezer és ezer ember zarándokol fel Budára, hogy vallásos és hazafias ihletet mérítsen Szent István király jobb kezéből. Valóban ez az egyetlen nagy nemzeti ünnep, mely még mindig régi fényében ragyog, melyet nem tudott megkoptatni az idők változása, a korok mindig megújuló és átváltozó eszmeáramlata s a modern anyagiasság.

Úljuk meg mindig Szent István király napját ugyaazzal az áhítattal és bensőséggel, mint ezt apáink tették.

A hazafiasság és a kereszténység együttes nagy ünnepe ez a nap és ezért ünnep — valláskülömbőség nélkül.

Mert midőn az első magyar király felvette a keresztiséget, majd a pápa által küldött koronával megkoronáztatta magát s e nemzetet kereszténynyé tette, ezzel nemesak

egy új országot hódított meg a Jézus Krisztus tanainak, hanem a haza biztos szilárd alapját is megvetette. Árpád volt az első honalapító, Vajk Szent István a második. Mert a kereszténység felvétele nélkül kipusztult, elsüllyedt volna ez a nép a keresztény népek áradatában, a kazárok és bessenyők mintájára. A keresztény erkölcs és kultúra, melyet az első Árpád-házi király honosított itt meg, erőssége lett mihamar a magyar nemzetnek a századokon keresztül fenyegető külső és belső ellenséggel szemben.

A kereszténység megvédte Magyarországot s jött aztán idő, midőn Magyarország védte meg a kereszténységet.

Kijött nagy Ázsiából a török, hogy elfoglalja Európát s elsöpörje keresztény kulturáját.

Jött ugyaazzal az erővel és vehemenciával, amelylyel a barbárok, akik Róma világbirodalmát söpörték el a föld színéről. De világhódító utjában feltartóztatta Mohamed milliónyi seregét Magyarország a kereszténység kapuja. —

A „Szabadság” tarczája.

A szerelmes tudós naplójából.

Szeretek:

44.00	kilogramm	oxigént,
22.00	"	karboniumot,
7.00	"	hidrogént,
1.75	"	kalciumot,
1.72	"	nitrogént,
0.80	"	foszfort,
0.80	"	klórt,
0.10	"	kenet,
0.10	"	fluort,
0.08	"	potasziumot,
0.07	"	szódát,
0.05	"	magnéziumot,
0.04	"	vasat.

Ennek a 78 és fél kilónyi vegyüleknek Mariska a neve. A télen ismerkedtem meg Mariskával egy zsuron. Tegnap megvallottam neki, hogy szeretem. Azt felelte, hogy ő is rokonszenvez velem. Megfogom kérni a kezét.

Ma ebédre voltam hivatalos a szüleimhez. Sokszor és szenvedélyesen megcsókoltuk egymást. Azt kérdezte tőlem,

miért teszem a kezem folytonosan hájjára? Ez régi szokásom, mondtam neki. Pedig csak a koponyakapacitásáról akartam hozzávetőlegesen meggyőződni.

Ma kirándultunk: a reménybéli apósom és anyósom, Mariska és én. A ligetben megálltunk az Erőmérő Péter-nél. Eszrevétlenül megfigyelhettem itt a a kezei dynamometriáját. Mind a két kezével 43.6 kilót hozott mozgásba, a pusztá jobbal 20.7 kilót, a pusztá ballal 19 kilót.

Meg voltam elégedve, mer az eredmény megegyezik a Regnier adataival.

A szagló szerve, hála isten, normális, s beigazolja a Roncezoris kutatásait. Egy kis üvegben $\frac{1}{34000}$ -ed rész szegfűolajkivonatot vittem magammal, s alig voltam öt percig a szobában, Mariska szimatolva így szól:

— Minek van itt olyan rettenetes szaga?

Ma kipróbáltam az izló szerveit is. A kávéjába 15400-adnyi strihninsulfátoldatot kevertem. Oly rosszul lett, hogy agyba kellett feküdnie, Tehát még a

Francis Gálton felhozott példáin is tul-tesz. Oh mint szeretlek, édes kicsike menyasszonyom!

Megleptem, mikor a harisnyáját felhuzta. A hüvelyk ujja kissé oldalvást áll. Nem baj, hiszen az Ottolenghi és a Carrara kimutatása szerint ez a nőknél háromszor oly gyakori eset, mint a férfiaknál.

100 hivatalnok (bíró, ügyvéd stb.)	5
közül szerelmes	5
" orves	10
" tanférfiu	30
" tiszt közül (a kapitányig)	90
" " (azonfelül)	5
" festő	80
" szobrász közül	50
" zenész	10
" építész	50
" színész közül (a trag kusoknál)	20
" " (a tenoristáknál)	60
" " (a komikusoknál)	99
" kereskedő	30
" drámaíró	10
" ujságíró	50
" regényíró	15
" költő	30
" tudós	1
" Miért ne lehetnék éppen én az az	

Százötven esztendeig viaskodott ez a kapu a keresztény világ ellenségeivel.

Százötven esztendeig vérzett, hullott, pusztult a magyar, nehogy a török az ő országán keresztül áraszhassa el Európát.

Európa s a kereszténység meg is lón kimélve, de elvérzett a magyar haza s újabb százötven esztendeig nyögte a török uralmat. Ha el is foglalta a kereszténység ezen bástyáját a török, itt gyengült meg az ereje, itt akadt meg, hogy előre többé nem mehetett — csak vissza.

S a szomoru megpróbáltatások századaiban is, mint az Ur malasztja, felettünk lebegett a Szent István király jobb kezének csodatevő ereje, óvott, intett vezetett és kivezetett a szolgaság hazájából.

Nagyvárosban, kisvárosban, faluban egyaránt mindenütt, ahol magyarok és keresztények laknak, ünnepre hívóan kondulnak a harangok, hirdetvén, hogy él magyar, áll Buda még s vele a kereszténység, a vallásosság és hazaszeretet. Alljon is, éljen is mindakettő mindig, míg aranykalászt érlel a napfény és emberek élnek a Duna, Tisza táján!

Dicsőséges szent jobb, örködj felettünk, óvj és vezess minket az idők végtelenéig.

egy a száz közül? azt, némi gondolkodás után, ő is belátta.

Ma ismét ebédre hívtak. Mariskán új ruha volt. Még jobban bele bolondultam. Mámorosan ölelkeztünk, míg a mama a délutáni álmát aludta, a papa pedig ujságot olvasott.

Ebéd után az asztalnál álltunk. Mariska a vállamra hajtotta a fejét és gyöngéden pillantott a szemembe. Suttogva arra kértem, hogy a fejét hajtsa kissé jobban vissza és mondja több ízben: hogy Á. Mosolygott, aztán teljesítette kérésemet.

Belenéztem a torkába. A hangszálai normálisak.

Mariska ismét egy új kosztümöt csináltatott. A szemére vetettem, hogy kissé hiu. Sirva fakadt. Megmagyaráztam neki, hogy a hiuság Mantegazza szerint öröklékény, s az egyenes ágbeli leszármazottakra is átruházódik.

Még göresősebben zokogott.

A mennyasszonyom három hétre Meránba utazott a szüleivel.

Ma hosszú tizoldalal levelet irtam neki s megkértem, közölje velem sürgősen a következő adatokat:

a) a felsőkarja átmérőjének pontos zámát,

POLITIKAI HIREK.

Apponyi az új képviselőházban. Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke — mint fővárosi tudósítónk táviratozza — tegnap délután a miniszterelnöki ebéd után, Tallián Béla képviselőházi alelnökkel és Andor Gyula elnöki tanácsossal az új képviselőházba ment, a hol Ney Béla miniszteri tanácsossal megtekintette első sorban a könyvtári helyiségeket, a hol már mindent a legnagyobb rendben talált. Ezután az üléstermet és az irodai helyiségeket tekintette meg, a hol kérdésére Ney miniszteri tanácsos kijelentette, hogy a végleges átköltözködés legkésőbb szeptember közepéig megtörténhetik. Apponyi ma délelőtt a régi képviselőházban a folyó ügyeket intézte el és holnap a szent István-napi körmenet után újból a képviselőházba jó esetleges intézkedések czéljából. Csütörtökön már visszatér Eberhardra. Itt említjük meg, hogy Apponyi okvetlenül részt vesz a bécsi interparlamentáris konferencián.

A „Hortobágy” jogtörténeti ismertetése.

A tiszti főügyész jelentése.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, augusztus 19.

Debreczen város törvényhatósági bizottságának június hó 26-ik napján tartott közgyűlése határozatával felhívott a debreczeni gazdasági egyesület, hogy a Hortobágy pusztának jövedelmezőbbé tétele nagyfotossága kérdésében mondjon véleményét.

A gazdasági egyesület albizottsága Ábrahám László tiszti főügyészt kérte

b) az ülésnél elfoglalt terime keresztmetszetét.

c) a mellbőséget.

d) a váll szélességét az atroniák között és végül,

e) a középujj normális hosszúsága és a tenyérfelüle közt lévő differenciát,

Egy hete hogy hiába várom a választ.

A második hét is elmúlt. Semmi válasz.

Megsürgtettem a kívánt adatok beküldését.

Az atyjától ma goromba levelező lapot kaptam.

Mi történt? Még ma fölkeresem az öreg urat az irodájában.

Egész nap hideg borogatást kell raknom a derekamra. Es ez az egyén még művelt embernek hiszi magát!

A partie felbomlott. Oh, milyen boldogtalan vagyok!

E. B.

fol a kérdés tanulmányozására, kinek a „Hortobágy” pusztája jogtörténeti ismertetését tárgyaló jelentését alábbiakban közöljük:

Tekintetes Nagybizottság!

Debreczen szab. kir. város törvényhatósági bizottsága, 1897-ik évi szeptember 29. és 30-án tartott rendes közgyűlésében, az 1898-ik évi költségeloirányzat tárgyalása alkalmából, a házi-pénztár megsulyosodott helyzetén segíteni kívánván, határozatilag kimondotta, hogy a Hortobágy pusztája jövedelmezőségét fokozni kívánja s ezen kérdés tanulmányozására a polgármester elnökle alatt, ad hoc bizottságot küldött ki.

Ezen bizottság 1898 október 22-én ülést tartván, megfelelő javaslat készítése czéljából, Király Gyula gazdasági tanácsnok elnökle alatt, saját kebeléből egy albizottságot küldött ki, — egyuttal alólírottat a Hortobágy jogtörténelmi részének ismertetésére, jelentési kötelezettséggel felkérte és megbízta.

Ezen megbízatás folytán jelentésemet tisztelettel a következőkben terjesztem elő:

A „Hortobágy” pusztája ezen elnevezés alatt nem egyéb földrajzi fogalomnál, de tényleg ilyen nevű pusztája niues Debreczennek, amennyiben ezen nevezet alatt sem a régiebb okmányokban elő nem fordul, sem újabban ezen elnevezés alatt telekkönyvezve nem lett.

A „Hortobágy” folyóról, mely a Tiszának egyik mellékveze s mely a Tiszának H-Nánástól délnyugotra, — T-Polgártól délkeletre, a polgári hatáiban a Tisza folyó kiöntéseiből keletkezett „Hollós” és „Szandálik” ér, továbbá a h-böszörményi hatáiban fekvő „Hattyas”, „Sebes” ér és „Nagyvér” ere s több más erek egyesülése által állott elő, — a körülötte fekvő debreczeni pusztai területek emberi emlékezet előtti időktől fogva, közönségesen csak „Hortobágy” pusztája elnevezés alatt ismeretesek s a magyar költészetben és regényekben úgy, mint leírásokban is mindenütt ezen népies elnevezés használtatik.

A városi bizottsági közgyűlés is ezen gyűjtő elnevezést használja határozatában s nézetem szerint egészen helyesen; mert a területek, melyeknek jobb jövedelmeztetése czéloztatik, a városi közönség előtt is „Hortobágy” pusztája néven ismeretesek; s ennél fogva a városi törvényhatóság további intézkedéseiben is az első határozatban használt ezen elnevezés alkalmazandó.

Nekem azonban, hogy a „Hortobágy” pusztája jogi természetét is ismerethessen, elengedhetetlen feladatomban az egyes alkatrészeire felboncsolnom.

A „Hortobágy” pusztája mostani területében magában foglalja a „Máta” és „Zám” nevű két pusztát egészen; az „Ohat” pusztának azon részét, mely eddig még majorsági kezelés alá nem vétetett és az „Elep” pusztának a Mátára nyúló azon részét, mely városi tulajdon képez s közlegelőül használtatik.

Ezen puszták jogtörténeti ismertetését a város magánlevéltárában felfalható hiteles okiratok nyomán, a következőkben van szerenésöm röviden előterjeszteni:

I. Máta pusztája.

Kiterjedése 26283 hold, 1431 négyszögöl. Hortobágyhoz tartozó területe: a) Hortobágyon inneni rész: 6869 hold, b) Hortobágyon tuli rész: 18792 hold, c) Hortobágy folyó medre: 192 hold.

Ezen pusztája kideríthetetlen időktől

fogva, minden időben Debreczen város birtokában volt: a mit fényesen igazol azon tény, hogy midőn 1452-ik évben Hunyadi János Magyarország kormányzója ezen pusztát Kapitány Pálnak adományozta, adománylevelét még azon évben visszaveszi és megsemmisíti azon okon, mert a Mátá pusztá mindig és örök időktől fogva Debreczenhez tartozván, azt ő el nem adományozhatta; s tényleg nem is lépett soha idegen ezen pusztá birtokába.

1582-ik évben Báthori István Erdély fejedelme és Lengyelország királya a Hunyadi János visszavonó levelét, melyben Debreczennek a Mátá pusztához való örökös joga elismertetik és bizonyítatik, — megerősíti.

A következő évben 1583-ban pedig Báthori Zsigmond fejedelem „Mátá” földjét, mely Debreczen területében és annak igazi határán belül fekszik, új adomány ezimén Debreczen közönségének adományozza s birtokába ugyanezen évben minden ellenmondás nélkül beigtatták Debreczen tulajdonába s jogos birtoklása azóta soha senki által meg nem háborított.

II. Zám pusztá.

Kiterjedése 12,490 hold, ebből a) Legelő 12,442 hold, b) Hortobágy folyó medre 48 hold.

III. Ohat pusztá.

Kiterjedése 9745 hold 498 négyszögöl. Ebből a) Hortobágyi rész 1436 hold.

Ezen két pusztát együtt ismertetem, mert a város mindkét pusztát ez idő szerint egy ugyanazon jogalapon bírja tulajdonául.

A „Zám” pusztá eredileg község volt s azon az 1333-ik évben Zám Istvánnak, Jánosnak és Lőrincznek gyermekei megosztottak.

Számos birtokos kezén fordult meg aztán az idők folyamán s Debreczen 1679-től—1764-ig a Bánffy családtól. ez időtől fogva pedig a fiskustól birta zálog alatt 1854-ig, több más pusztával együtt — s bár a zálogos évek 1840-ik évben lejárván, a fiskus azokat sem ki nem váltotta, sem a zálog-szerződést a várossal meg nem újította s így a város azon pusztát a többiekkel együtt szerződés nélkül ugyan, de tényleg tovább is bírta, minélfogva a város ezen pusztát az 1852. november 29-én kibocsátott ösiségi nyílt parancs 23. §-a értelmében elbirtoklás útján tulajdonul megtarthatta volna azon alapon, mert a zálogos osztrák polgári törvénykönyv hatálybaléptéig tíz év telt el a nélkül, hogy ezen határidő alatt a zálog visszaváltása iránt formális per indított volna s az osztrák polgári törvénykönyv hatályba léptétől számított egy év alatt is fellepett volna a fiskus, — mind a mellett a város a fenforgott viszonyok közt ezélszerűbbnek látta az egyezkedés útjára lépni és hosszas tárgyalások után 1854. április 29-én a városi község megkötötte a kir. kinstárral azon örök eladási szerződést, melynek alapján a kinstár az addig is Debreczen szab. kir. város zálogos birtokában és használatában volt Ohat, Zám, Haláp, Hegyes, Bánk, Fancsika és Monostor nevű pusztákat s illetőleg pusztarészeket azon kiterjedésben, mint azok akkor bírtak és használtattak — 1.004,900 pengő forintért Debreczen város községének örök birtokába bocsátotta.

Ohat pusztának története teljesen azonos Zám pusztának történetével — ezen pusztát is a Bánffy családtól birta a város zálogozimen az 1679-iki és 1782-

iki zálogszerződések alapján 1679-től 1745-ig, ezen időtől kezdve pedig ugyan- csak zálog ezimen a fiskustól 1854-ig, a midőn is ápril. 29-én megkötötték a kinstár és város között a fent ismertetett örök eladási szerződés.

IV. Elep pusztá.

Kiterjedése 11,672 hold 1455 négyszögöl. Ebből a Hortobágyhoz tartozó rész 2344 hold. Hogy Elep pusztá mikor és mily jogezimen került Debreczen város birtokába, nem tudatik, mert okmányaink erről nincsenek — de annak sem található nyoma sehol, hogy a város az Elep pusztá birtoklásában valaha valaki által megháborítottatott, megtámadtatott volna. 1480-ik évben Hunyadi János özvegye Szilágyi Erzsébet meghagyja Debreczen város közönségének, hogy az ugynevezett Kadares kerületi s Debreczen határán belül eső szántóföldeket ne engedje mások által elfoglaltatni és használtatni. Ezen földek alatt minden valószínűség szerint az Elep pusztának azon részét értette, mely a Kadares lefolyása körül fekszik: mert az „Elep” elnevezés csak később fordul elő Korvinus János 1494-ik évben kiadott okmányában. Az Elep pusztát tehát épügy, mint a Mátát jogi értelemben véve örök időktől birta Debreczen városa. Az Elep pusztának nagy részét épügy, mint a Hegyes pusztát a város polgárai által megörököttette s most mint fentebb is említettett, csak 2244 holdat teszen azon része, mely a Hortobágy pusztához tartozik.

Ezek szerint a „Hortobágy” pusztá név alatt ismert s most közlegelőül használt területek együttvéve 42,123 holdat tesznek ki s ennek jobb jövedelmeztetése iránt adandó javaslat.

A fenti ismertetésből kétségtelen, miszerint a városi törvényhatóság teljes joggal bír a „Hortobágy” elnevezés alatt ismert városi pusztarészek jövő sorsa felett szabadon rendelkezhetni, ezen rendelkezésnek azonban igénytelen felfogásom szerint olyannak kell lenni, mely, a midőn a házipénztár érdekeit kívánja előmozdítani, figyelemmel kell, hogy legyen a gazdálkodó osztály jogos igényeire is, — e tekintetben legyen utmutatónk a böles elődök példája.

Debreczen város hajdani vezető férfiai a díeső ősök nemesak abban buzgólkodtak, hogy a városnak vagyont szerezzenek, hanem abban is mesterek voltak, miként kelljen a megszerzett vagyonok segélyével a városi polgárság boldogulását is elősegíteni, jó létének alapját megvetni, mert azon elvtől vezéreltettek, hogy csak vagyonos polgárok segíthetik fejlődésre, felvirágozásra magát a várost is.

Debreczen város a multban is nemesak gazdálkodó, állattenyésztő, de egyuttal iparos és kereskedő város is volt s a városi társadalom e három legnagyobb osztálya közt minden időben a legjobb egyetértés uralkodott, egymás érdekeit nemesak tiszteletben tartották, hanem kölcsönösen elő is mozdították; a kereskedő- és iparos fogyasztója volt a gazda terményeinek s viszont utóbbinál elhelyezést talált a kereskedő és iparos áruja.

A ránk váró nehéz kérdés megoldásánál legyen vezéresillagunk az elődök annyiszor díesített böles körültekintése és a kölcsönös jóakarata.

Ábrahám László
t. főügyész.

Lelkészwálasztás Debreczenben.

Intézkedés a választásra.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, augusztus 19.

A nagytemplomi új lelkeszi állás betöltési aktusára a következő intézkedéseket teszi közzé a presbyterium:

1. Mivel a folyó évi 1191. sz. P. végzésben kimondatott, hogy a választási eljárás ez évi aug. 30-án délelőtt 8 órakor a nagytemplomban veszi kezdetét, minthogy az egyházi törvény 227. §-a harmadik bekezdése értelmében 3832. lévén a választók száma, a szavazásnak két helyen kell történnie: presbyteri gyűlésünk kimondja, hogy a választók közül az 1—3-ik kerületben lakók a Kossuth-utcai ev. ref. felső leányiskolában fognak szavazni.

2. A lelkeszwálasztásnál a jó rend fentartására megválasztatnak és kiküldetnek:

a) az egyház tanácsstermében leendő szavazáshoz: Otr. Végh János vezetése alatt Török Bálint, Kéki Sándor, Kovács László, Molnár Ambrus és Ablonezy Gedeon.

b) a felső leányiskolánál történendő szavazáshoz: Kovács Lajos vezetése alatt, Alföldi Gábor, T. Nagy János, Kulesár Gábor, Pethő István és Pethő Lajos presbyterek.

c) A tekintetes városi tanács megkerestetik, hogy mind a két helyre két-két rendőrt adni sziveskedjék oly módon, hogy ezek a rend fentartására felkért presbyterek utasításait követni tartoznak.

3. Szavazó ezédulák lévén szükségesek, a tanácssteremben szavazók részére vörös, a felső leányiskolánál szavazók részére zöld színű szavazó-lapok nyomtatása, még pedig 4000—4000 példányban elrendeltetik és felhivatik a gazd. bizottság elnöke, hogy ezeket a szavazólapokat kellő időben hordassa szét a szavazókhoz és erre a ezélra a választók névjegyzékéből uteza és tized szerint listákat készíttessen, felhatalmaztatván a kellő munkaerő és elhordók felvételére, ezek díjainak utalványozására.

4. A gazd. gondnok utasittatik, hogy a használtatni szokott szavazóládákat a városi hatóságtól kérje el és azokat minden szükséges irodai szerrel ellátva szállíttassa ideje korán a szavazóhelyekre.

5. A választók névjegyzéke az egyházi törvény vonatkozó szakaszai értelmében ez évi július 31-én az eddig tett befizetések folytán kiegészítve lezárandó lévén, e lezárásra az elnökség ezennel felkéretik.

6. A törvény 213. §-sa szerint az egyházmegyei elnökség által kinevezettek mellé az egyházi gondnokon kívül a választók személyazonosságának ellenőrzése szempontjából még egy presbiter választandó és küldendő ugyan ki; de mivel az eddigi gyakorlat szerint is több kiküldött vett részt a választásnál; mi-

vel továbbá erre a többi kiküldöttre szükség is van, mert az egyházmegyei elnökség által kinevezettek a jegyzőkönyvnek és szavazók jegyzékének vezetésével járó nagy munkát nem végezhetik:

a) az egyház tanácstermében leendő szavazáshoz a furdőre távozó főgondnok helyettesül Kovács József, ennek helyettesül Koncz Elek, a személyazonosság ellenőrzésére Kertész János, helyettesül Faragó András, jegyzőül a főjegyző, a leszavazók jegyzékének vezetésére Szilágyi Bálint és Hódy Béla presbiterek.

b) a felső leányiskolánál tör. é. szavazáshoz: Szinay Gyula gazd. bizottsági elnök, mint a főgondnoknak szabályaink szerinti helyettese, helyettesül dr. Sz. Szabó József, a leszavazók személyazonosságának ellenőrzésére B. Nagy János, helyettesül Erdei Ferencz, jegyzőül az aljegyző és dr. Kocsár Gábor, a szavazók jegyzékének vezetésére Tassi Miklós presbiter Zong János tanító küldetnek ki.

UJDONSÁGOK.

Levél.

Debreczen, augusztus 19.

Kedves Atyámfi! Tisztelettel alulírott üdvözlöm a *Basahalm* innen lakókat és arra kérem édes mindanyányiát, ne vegye zokon, ha azt indítványozom, hogy szégyeljük magunkat! Igenis magunkat, magamat is bele-számítva. Szégyeljük pedig azért, mert alig hiszem, hogy megeshetett volna *Mucsán* az, a mi megeshetett a kálvinista *Rómában*, a gazdagnak hírlelt *Debreczenben* a Megváltó születése utáni 1902-ik esztendőbe.

Szól pedig a nóta arról a 300 korona értékű ajándékról, a melyet a hortobágyi pásztoemberek nevében *Roosevelt* urnak az „Egyesült Államok” elnökének szánt egy magyar-lelkű gondolkodó. Czifra szürrel, pörge kalappal, csikóbőr kulacsossal akart kedveskedni *Amerika* hatalmas urának, a *Hortobágy* királyai nevében. Tengeren tulra kivándorolt magyar véreinknek diszasszlót vitt az „Országos Nemzeti Szövetség” nevében s a selyem trikollárral együtt akarta elvinni a *debreczeni* ipar remekét is, hogy jókívánásaink és üdvözetünk kapcsán átadhassá a nagyvilág csodálta köztársaság koronázatlan mindenhatójának.

Ez volt a terve — ez dőlt dugába. Hiába készültek el az ajándéktárgyak, hiába hívta föl a helyi sajtó adakozásra nemes *Debreczen* város közönségét, itthon maradt a czifraszür itthon a lobogós ujjú csikós ing, nem akadt háromszáz korona a hazafias, poétikus terv keresztülvitelére. A *Rooseweltnak* szánt ajándékokat megveszi a kereskedők és iparosok kamarája, szaporítja a pompás tárgyakkal a maga — szeptemberben megnyitó iparmuzeumnak értékes néprajzi gyűjteményét, *Zseni József* meg elindult

az amerikai utra a *Hortobágy* népének ajándéka nélkül.

Nohát édes jó atyámfi! — szégyeljük magunkat! Biz ez esunya eset, a mit nem igen szépíthetünk azzal, hogy agyonhallgassuk. A nyilvánosság előtt nyugtattuk azt a három koronát, a mit *Szepes-Szombat* ról kapunk a nemes czélra, itt a nyilvánosság előtt kell azt visszajuttatnunk is a derék adományozóhoz, a ki egyedül áll a lapunkhoz küldők lajstromán. Mert egyedül áll. Más nem akarta meghallani, más nem akart áldozni a nemes, a kedvesen szép czélra.

És ezért mondom, hogy szégyeljük magunkat! Én is pirulok... Röstellem, hogy gyöngé erőtlén volt a szavam, fájdalmasan érint, hogy nem hatott el oda, a hova szánva volt: a szívek, a lelkek világába. Pirulok. De restelkedjenek azok is, a kiknek a dobhártyájuk vastag. *Debreczen* régi, szép nevén foltot látok. Nem kiesnyeskedek, nem is becsülöm nagyobbra a hibát, mint a mekkora, de bizony mondom szégyenletes, bűnös nemtörődömségre vall, hogy itthon maradt az *amerikai* elnöknek szánt ajándék.

Erősen hiu és érzékeny polgártársaim, ne vegyük olyan zokon a jövőben, ha itt vagy ott — mint eddig is igen gyakran, ütnek rajtunk egyet és szemünkbe vágják a maradiságunkat. Nincs jussunk többé ahhoz, hogy lóhátról beszéljünk, mikor magunk adunk tápot a vádaskodáshoz: elitelendő süketséggel, a mely méltán provokálja a megrovást. Szokjunk hozzá az igaz szóhoz s ha jól esik hallanunk, mikor a délibábunkat dicsérik, ismerjük el a bírálat jogosult voltát akkor is, ha sujt.

Az itthon maradt ajándék miatt pedig szégyeljük magunkat!

Sz. J.

Lapunk legközelebbi száma a mai nemzeti ünnepre való tekintettel holnap, kivételesen, a déli órákban jelenik meg.

* **Személyi hír.** *Boezkó* Sámuel rendőrfőkapitány szabadságáról ma reggel érkezik haza és átveszi hivatalának vezetését.

* **Szent István.** A magyar nép első királyának, a szentté avatott Istvánnak emlékére szentelék a mai napot, melyet az ország képviselőháza törvénybe iktatott. E napon, éppen úgy, mint nagyobb ünnepek első napján, szünetel a munka s az üzletek nagyjából zárva marad. A nagy király emlékére országsszerte fényes istentiszteletek tartatnak s felzeng a hozzácsdó ének: „*Hol vagy, István király, Téged magyar kíván!*” Az országos nemzeti ünnep alkalmából a helybeli róm. kath. templomban a következők tartanak istentiszteletet: Délelőtt: 6 órakor szent misét mond Vas Károly kegyesrendi tanár. 7. órakor Pák Emil 8 órakor Niklos János kegyesrendi tanár. 9 órakor ünnepélyes nagy misét mond Dr. Wolafka Nándor v. püspök, prépost, plébános segédlettel; utánna ugyanő szt. beszédet mond, háromnegyed 11 órakor

Szabó István melyen a Svetits zárda növendékei vesznek részt fél 12 órakor szt. misét mond Brösztel Lajos. Délután 3 órakor ünnepélyes vecsernye, utánna a Rózsafüzér társulat.

* **Vecsey Imre szabadságon.** Vecsey Imre tanácsnok, tb. főjegyző tegnap kezdte meg négy hétre terjedő szabadságát. Távolléte alatt Körner Adolf tanácsnok helyettesíti.

* **Katonai kinevezések.** A katonai „Rendeleti Közlöny” tegnapi száma a következő *Debreczen* t érdeklő kinevezéseket hozza: O felsége kinevezte hadnagyokká a Theréziánium végzett növendékei közül lázári Nagy Leót a debreczeni 7-ik Vilmos huszárezredhez, orienburgi Melczér Károlyt a 39-ik gyalogezredhez. A Ludovikából: Rózsa Károlyt a debreczeni 3-ik honvéd gyalogezredhez, nyitrai Vitéz Józsefet a 2-ik honvédhuszárezredhez. Hadapród tiszthelyettesekké Eggmann Ernőt, Kopaček Aurélt, Kovács Jenőt, kibédi Dósa Sándort, Kneussel Herdlicska Arnoldot, Kafka Károlyt és Kereszty Gézát a 2-ik honvédhuszár ezredhez.

* **Országos iparegyesületi gyűlés.** Az „Országos Iparegyesület”, miként azt már említettük, — ez évben országos kongresszust tart *Nagyváradon*. A kongresszust előkészítő-bizottság vasárnap gyűlést tart *Budapest*en, melyen városunkból Tóth Kálmán, az ipartestület kiváló elnöke és Szávay Gyula kereskedelmi és iparkamarai titkár vesznek részt.

* **Luppa Péter nem halt meg.** A derék, jó *Luppa* bácsiról, a képviselőháznak mindig rózsáskedvű és rózsá oszto-gató tagjáról azt a hirt küldték ellenségei, hogy meghalt. Immár hatodszor küldik így a másvilágra, a mi most már bizonyossá teszi, hogy a jó öreg igen sokáig fog élni. Halálhírét, mint fővárosi tudósítónk táviratozza, — önmaga czáfolja meg Csávossy Béla háznagyi titkárhoz intézett táviratában, amelyből bizonyára jó barátainak és ismerőseinek általános meglepetésére az is kiderül, hogy — *vőlegény*. A távirat különben így szól:

Kedves Béla barátom! Epen most olvasom, nagy bámulattal, a hírlapokban már hatodszor, hogy meghaltam, pedig eszemágába sincs, hogy ezt ellenségeim kedvéért megeselekedjem. E hír épen egy halmaz pompás rózsá között talált, a hogy annak a szebbiből menyasszonyom részére egy esokrot kötöttem. Kérlek, légy szives ezt irodádba, a mely ugyis a képviselőház tudakozó-intézete, barátainknak tudomására juttatni. Igaz hived *Luppa Péter*.

A távirat a képviselőházban, a hol épen több képviselő is időzött, általános élénk örömet keltett,

* **A jog- és pénzügyi bizottság ülése.** A jog- és pénzügyi bizottság pénteken délután négy órakor ülést tart a város-háza nagy termében, melyen a szabadságot élvező Vecsey Imre helyett Körner Adolf tanácsnok elnököl. Az ülésnek több érdekes tárgya lesz. Tárgyalni fogja a szeptember 17-én tartandó Kossuth-ünnepre adandó 1000 korona előleg honnan történendő kiutalását; foglalkozni fog azzal a kérdéssel, hogy a város a Debreczenben felállítandó Kossuth-szobor költségére, tíz éven át évi 10 ezer koronát adjon és véleményt ad a Kos-

suth Lajos arczképének a városháza nagy terme részére való megfestése tárgyában.

* **Toronyzene.** Szent István király ünnepének előestéjén tegnap az „Egyetértés” zene- és dalegyesület, amely rövid fennállása óta már is oly szép eredményt mutat fel, a r. kath. toronyban zene- és énekkel adózott a szent király emlékének, Schiller János karnagy vezetésével a következő számokat adta elő: 1. Boldogasszony Anyánk. 2. Pergolese-Stabat mater. 3. Mendelsohn puartett. 4. Egi szűz virág. 5. Rákóczy-induló. A toronyzenének igen sok hallgatója volt. Ma déli tizenkét órakor a következő program szerint tartatik toronyzene: 1. Pázmány P—o. gloriosa. 2. Verdi-choral. 3. Ez nagy szentség valóban! 4. Mária-Valéria induló.

* **Debreczeniek a pozsonyi kiállításon.**

A „Debreczeni Gazdasági Egyesület” a szeptember hó folyamán, Pozsonyban tartandó mezőgazdasági kiállításra kirándulást rendez. Az egyesület ez uton is felhívja e kirándulásra a gazdaközönség figyelmét. Részt venni óhajtok jelentkezhetnek Rác Lajos gazdasági egyesületi titkárnál (Városháza épület I-ső emelet.)

* **Kérelem.** A világjáró debreczeni theológus, Erdei Károly, aki harmadéve Rómát, tavaly Páriszt járta meg; a ki városának sőt mondhatni hazájának is becsületet szerzett s aki eddig bámulatos ügyességgel gázolt által vizen és szárazon anélkül, hogy az itthonvalók segédelmére szorult volna: most ez egyszer ismerőseinek, jóakaróinak támogatását kénytelen igénybe venni hazatérő útjában. Ugyanis a tengeren való átkelés minden vagyonából kifosztotta s most úgy áll a dicsőséges Albion határán, mint egy mindenéből kiforgatott vándor, nem tud sem ide sem oda mozdulni. Arra kérjük azért Debreczen városának nemes szívű közönségét és a derék ifju minden ismerősét és barátait, hogy filléreiket gyűjtsék össze és küldjék be a kollegium szeniori hivatalába, Görömbey Péter címére, hadd lepjük és örvendeztessük meg a megszorult vándort hazájától távol, a messze idegenben.

* **Megugrott szélhámós.** Spiró Jenő debreczeni születésű 28 éves joghallgató, aki a fővárosban husz nagy bérháznak volt bíróság kinevezett zárgondnoka, megszőkött. Magával vitte a bérházakból befolyt augusztusi házbért, amely mintegy százezer koronát tett ki. A megszőkött szélhámósnak még egy esomé áldozata van. Ő maga ugyanis nem tudván husz házból összeszedni a lakbért, embereket fogadott fel, akiktől óvadékot vett. Így Spiró ellen tegnap feljelentést tett ifj. Lovasi Ferencz 3800, Baranyai Sándor 1100 és Baranyai József 1200 korona óvadékuk elsikkasztása miatt. A sikkasztó zárgondnok ellen a vizsgálóbíró elfogatási parancsot adott ki.

* **Rosz a memoriája.** Egy debreczeni magánhivatalnok, akinek az a mániája, hogy ő erős idegbetegségben szenved, minduntalan más és más orvost hivat magához, akinek valamennyinek a látogatási díjjal adós szokott maradni.

Tegnap megint hivatott magához egyet.

— Doktor ur kérem — szöli az orvoshoz — vizsgáljon meg. Idegbajos vagyok és

egy idő óta úgy érzem, emlékező tehetségem is egészen cserben hagy.

— Igen, szöli ezirikusan az orvos, ily esetekben mindig előre szoktam kérni díjazásomat . . .

* **Rákóczi kiállítás Kassán.** Eszterdőre, 1903-ban lesz kétszáz éve annak, hogy II. Rákóczi Ferencz kurucz tárogatói a Beszkidek alján megharsontak s a „Recrudescunt vulnera gentis Hungariae” gyűjtő szölamai a magyar nemzet elnyomott közérzését lángalobbantották. — Kassán a „Felvidék fővárosában”, a Rákócziak egyik legkedveltebb tartózkodási helyén most mozgalom indult, hogy a kurucz szabaságharc kétszázéves fordulóját méltó módon ünnepeljék. — Rákóczi-kiállítást akarnak rendezni egykoru ereklyékből, a mely az 1670-ben kezdődő s a szatmári békével végződő szabadságmozgalmakról plasztikus és tanulmányos képe adjon a szemlélő utókor kegyeletének. — Méltó emlékezés illeti meg a fejedelmet, a ki nemcsak Magyarországnak, de talán korának is legnagyobb idealistája volt s a kinek varázslatos egyéniségét a magyar szívek „Rákóczi kultusza” immár százados történelmi zománczsal övezte. A kiállítás védnökségét eddig: gróf Apponyi Albert a képviselőház elnöke, dr. Búbics Zsigmond Kassa tudós püspöke, gróf Csáky Albin a főrendiház elnöke, gróf Károlyi Sándor és gróf Zichy Jenő valóságos belső titkos tanácsosok vállalták el. — Ezen hazafias vállalkozás sikeressé tétele érdekében a kiállítás előkészítő-bizottsága már ezuttal felkéri mindazokat, kik a Rákóczi-korra vonatkozólag 1670—1711-ig bárminemű ereklyék felett rendelkeznek, hogy az ereklyék átengedésével járuljanak hozzá a kiállítás arányainak imponzánsá tételéhez és sziveskedjenek ebbeli szadékkukat Gerlóczy Gézával, mint az előkészítő-bizottság elnökével (Kassa, Fő-utca 4) közölni, hogy a bizottság a kiállítás méreteiről a kellő tájékozást megszerezhesse és a megfelelő intézkedéseket megtehesse. Köszönettel vesz a bizottság oly értesítést is, mely felvilágosítás nyújt arról: hol találhatók a kurucz szabadságmozgalmakra vonatkozó ereklyék.

* **Temetés.** Keszler Gyula rendőrségi őrnököt, kinek tragikus haláláról már tegnapi számunkban megemlékeztünk tegnap délután kísérték utolsó útjára a Kandia utcai gyászaházról. A koporsójára, pályatársai, ösmerősei helyeztek koszorút.

* **Veszedelemes kutyák.** A rendőrség kihágási osztályához napról-napra több feljelentés érkezik a város utcáin kóborló vad kutyák miatt. megtámadják az utcán nyugodtan haladó embereket és testi épségüket veszélyeztetik. Tegnap is több ebtulajdonost birságot meg a rendőrség és a legnagyobb körű óvintézkedéseket tette meg, hogy végre valahára megszűnjön a kutya veszedelem az utcákon.

* **Értesítés.** Ma az ünnep miatt a „Polgári Takarékos és Segélyszövetkezetben” hivatalos óra nem tartatik. Befizetések esütörtökön eszközöltetnek. Az igazgatóság.

* **Köszönet nyilvánítás.** özv. Szabó Józsefné urnő a „Petőfi Dalkör” rendes tagjai sorába belépven; ez alkalommal a dalkör pénztára javára külön 2 koronát volt szives kezemhez juttatni; mely jótékony adományért fogadja a dalkör nevében is hálás köszönetem. Debreczen,

1902. Augusztus hó 19. Szentgyörgyi József pénztárnok.

* **A csintalan gólya.** Nem mindennapi érdekességü eset híret kapjuk Élesdről. Az ottani főbíró Szabó János szeme megakadt egy Popa Flóra nevű fürge leányzón. S ha már a szeme megakadt rajta, akkor részt kívánt belőle könnyen hevülő szíve — csókra vágyó ajka és ölelő karja is. És megkezdődött a falusi idill. Ennek már innen-onnan egy éve és mivel a természet is meghozza a vetés után a magtermését, tehát szerelmök virágának is meglelt a gyümölese. A minap megérkezett az a bizonyos pirosesőrü, hosszulábú madár, melyről már oly sok barkaróla énekel és egy egészséges fiúskát helyezett a boldog leánymama karjai közé. — Eddig azonban még minden más idill így végződött volna, de ennek az érdekessége ezután következett be. A fiatal anya a körülményekhez képest elég jól érezte magát, azonban két nap mulva állapota megváltozott, mert — a pajkos gólya időközben valamit gondolt és visszatért. Most meg egy lánykát helyezett a másik mellé a bölesőbe. Popa Flóra tehát immár két gügyögő apróságot ölelhet anyai keblére a csintalan gólyabácsi, no meg a főbíró jóvoltából.

* **A huszadik század husvétvasárnapjai.**

A hold járásának tanulmányozása közben Lóskay Miklós kiszámította, mely napokra esik husvétvasárnapja a jelen század első felében s az eredményt egyszerű, de sokatmondó rajzba foglalta össze. Ebből a táblából kitűnik, hogy: 1. Egyik évről a másikra a husvét 1—3 heti ugrást tesz; 2. a husvét dátuma 3 évenként rendszerint 4 nappal száll alább; ha a kezdő év szökőesztendő, akkor az alászállás a dátumban 3 évenként három nap; 3. husvét vasárnapja 11 év után gyakran ugyanarra a dátumra esik; kezdő szökőévben 1 nap a differencia a dátumban 11 év után stb. Ez a tábla egyuttal alapját képezi a jövő félszázadra szóló naptáraknak, mert belőle a farsang hosszát, a nagybőjt kezdetét, az összes mozgó ünnepek dátumát stb. bármely évre játszva ki lehet számítani. A csillagászat nem egyéb — mint magasabb mérnöki tudomány: ez a husvét-tábla pedig nem egyéb, mint egy csillagászati problémának végtelen egyszerű, gyorsan áttekinthető és sok eddigi titkos föltáró új megoldása.

* **Angelotti mulató.** A „Bika” kert-helyiségében estről-estre előkelő közönség tapsol Angelottiéknak. A kiváló műerők közül legnépszerűbbek a bájos Tilda Itália, Szécsi Etelka a kedves chansonette, aki ujabban Angelotti igazgató dalszerzeményeivel arat tapsokat, Little Carabin, a csodás „Piston király”, Mstr. Willy, az éneklő August, Göndör Aurél és Bodrogi Jóska. A műsör naponta változik s a pompás wariette előadások méltán megérdemlik a közönség pártfogását.

TANÜGY.

Beiratkozás. Az Abeles-féle polgári és elemi leányiskolában a jövő tanévre való beiratkozások f. hó 21-én kezdődnek — naponta délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig — miről a t. szülöket ez után értesíti az igazgatóság.

Az ev. ref. akadémia tanrendje. A debreczeni ev. ref. theológiai és jogakadémia 1901—903. évre szóló tanrendje közelebb jelent meg egy füzetben. A tanrend nemcsak az egyes tantárgyak előadási idejét közli, hanem azokat a tudnivalókat is, melyekre szüksége van a beiratkozni óhajtó ifjunak. Így mindjárt az első lapon általános tájékoztatást nyújt a beiratkozásra vonatkozólag. Szigorú figyelemztetést is közöl az egyházkerületről, mely szerint az akadémiának nem lehet hallgató, ki előző évi összes iskolai tartozását le nem fizette a félévi tandíjjal együtt. E fizetések tekintetében senkinek nyerhet haladékot. A beiratkozások szept. 1—8-ig tartanak, de elháríthatatlan akadály esetén októ. 15-ig vesznek föl hallgatókat. Egyéves önkéntesek, kik katonai szolgálataikat szept. hó végén fejezik be, október 1—8-ig iratkozhatnak be.

EGYLET.

A rabsegélyző egyesület gyűlése. Csiky Lajos a rabsegélyző egyesület titkára, az egyesület tagjait folyó hó 21-én csütörtök délután 5 órára a törvényszéki palota esküdt várótermébe gyűlésre hívja egybe. A gyűlés tárgya: A felállítandó rabmenház céljára való földbérlés ügyébeni megállapodás.

MULATSÁG.

Népünnepély tűzijátékkal. Ma délután három órakor nagy népünnepély lesz a csolnakázó tónál, fazéktörés, póznamászás, laczikonyha, mulató-helyek, szandolin verseny hajóhintával. Palaczkokba értéktárgyakat tesznek s valamennyit a vízbe dobják. A kinek sikerül kihorgászni az értéktárgyat, elviheti magával. Leidentrost Armin, a ki a népünnepélyt rendezti, békakosztümöket hozatott s a vizen békahangversenyt rendez, melyben egy gólya lesz a karmester. Este tűzijáték lesz programmszámmal, a melyek közül legérdekesebb és leglátványosabb lesz a hadihajók csatája. Belépti díj a népünnepélyre 40 fillér, mely jegy az ülő-helyre érvényes. Alióhely 30 fillér és gyermekek belépti díja 20 fillér. A népünnepély, melyet bizonyára nagy néptömeg fog végignézni, rendkívül fényesnek ígérkezik.

SZÍNHÁZ és MŰVÉSZET.

(Déliabok hazája.) Az „Uránia” Debreczent és a Hortobágyot ismertető újdonsága valószínűleg állandóan műsoron marad. A fővárosi sajtó dicsérettel szól a darabról, melynek ime képsorozatait is bemutatjuk közönségünknek:

Bevezető rész: Délibáb. Tanya. A Tiszapartján. Alföldi táj. Debreczen látkepe.

I. rész: Debreczen hajdan. Debreczen régiebb czimere. Debreczen újabb czimere. Vásár. Bagyi Sándor talyigás. A kenyérpiaç. Lovásár. Baromvásár. A kupez. Követválasztás. Régi városbáza. Az új városbáza. Rakovszky Dániel. Diószegi Sámuel. Komáromi ház. Régi collegium. XVIII. századbeli diákok. Senior. Mélius Péter püspök. Hatvani István tanár. Budai Ezsaiás. Maróthy György. Sárváry Pál. A régi reform. nagy templom. Az új nagy templom. Az új nagy templom belseje. Templomi közönség.

Templomból kijövös (mozgó-fénykép). Kis templom. Kossuth-utczai templom. Koldusok. Katholikus templom. Zsinagóga. Száz hizott tinó. Collegium. Tüzoltó felszerelés. A collegium könyvtára. Csokonai. Lilla. Szabadság-szobor. Petőfi Sándor. A Podmaniczky-ház. Andaházy. Szilágyi-ház. Nagy Sándor emlékköve. Csata-emlék. Tabla. Iparkamara. Ipar- és kereskedelmi bank. Színház. Pályaudvar. A város ötös fogata. Részletek a Nagyerdőből. Pallagó. Angolok a Hortobágyon. Az állatfelvonulás (mozgó-fénykép).

II. rész: Basahalom. Civilek. Civilis-ház. Nagyszonyom. Pártás leány. Béli hintó. Tanya házak. Élet a tanyán. Szénabehordás. Itató. Aratás. Keresztrakás. Konda. Behordás. Életbehordás. Cséplés. Nyomatás. Hatos igás-szekér. Be a városba. Ekhós-szekér. Köpködő kaszinó. Kofa-sor. Pircsi-sor. Egy szekér kofa. Kofaoszolás a pircsi soron (mozgó-fénykép). A csicsogóra. Embervásár. Napszámosok. Egy szekér ember. Leveles. Kis vonat. Majális. Fonatos sor. Laczikonyha. Fonatos. Pocsolya. Uri hölgy. Uri lakodalom (mozgó-fénykép.) Talyigások. Alku. Talyigás typus. „Fuharra emberek!” A talyigások (mozgó-fénykép).

III. rész: Naplamente a pusztán. Furulya szól. A nagy Hortobágy. Juhnyáj. Juhász. Kosnyáj. A Kis-Hortobágy. Juh-karám. Csikós. Pásztor-élet. Juhászok. Csikós a kuttál. Szénás szekerek. Megy a juhász számaron. Alszik a bojtár. Gulya. Kolompós „előljárók”. Perge Jankó. A törzsgulya. A cifra ménés. Csikósok. Pányavetés. Négy csacsi. Juhász-karaván. Csacsiverseny. A csacsiverseny (mozgó-fénykép). A hortobágyi köhid. Szalonnasütés. Buktató-hid. Bikausztatás. Birkák a szárazon. Birkanyírás. A holdály körül. Hajnyírás a pusztán. Gazdák holdálya. Hortobágyi részletek. Halászkonyha. Nádvagás. A merettyu. A teszi-veszi. Czimeres ökör. A kettős kut. Ebéd. A vasaló. Délibáb. Repül a csikós. Vad biciklista. Egy ital bort. Mulató legények. Csikósverseny (mozgó-fénykép). Délibáb.

TÁVIRATOK.

A kiegyezés készen.

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) Hivatalosan megerősítik, hogy a kiegyezés nagyjában létrejött. Véleményeltérések csupán az autonóm vámtarifa néhány pontjánál vannak. Ha az osztrákok el nem fogadják a kiegyezést, Magyarország önállóan rendelkezik.

Érettségizett tanítók.

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) A magyar tanítók országos bizottságának közgyűlése elhatározta, hogy tanítójelöltektől érettségi bizonyítványt kíván.

A spanyol anyakirálynő Bécsben.

Bécs, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) A spanyol anyakirályné az infánsnővel Badenből ideérkezett és délelőtt 11 órakor Frigyes főherczeg palotájában ő felsége fél óráig tartó látogatását fogadta. A király tábornagyi egyenruhában a III. Károly-rend nagykeresztjének

szalagjával jelent meg a királynénél. A palota előcsarnokában Frigyes főherczeg fogadta a királyt. A királyné és az infánsnő délután egy órakor visszatért Badenbe.

Nagy jégeső.

S.-A.-Ujhely, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) Homonna községben nagy jégeső esett, mely a terményekben kárt tett. A jégesőt nagy vihar előzte meg.

Öngyilkos szerelmek.

Budapest, augusztus 19. (Saját tudósítónktól.) A fejérmegyei Drosdon Schober Károly pécsi közigazgatási tanfolyam hallgató, özvegy anyjával ott nyaralt, ideálját Nagy Anuskát, egy volt alezredes leányát a temetőben agyonlőtte, majd önmagát is szíven lötte. Szerették egymást, de frigyüknek sok akadálya volt.

REGENYCSARNOK

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Írta: Jablonczay Kálmán.

(Folytatás)

X.

Várlak Hermin.

Várnak, szeretnek nem felednek el. Babill alig tudott kibontakozni a hevesen működő karok szorításából és bámulva vette ujjolag kezdő tekintetét tulderült gazdája arezára; Most még annyit sem értett a dologból, mint azeelőtt néhány perczel . . .

Hát te nem örülsz Babill! . . . Kérdé Tardos a bámésködő feketét.

Minek örüljek jó Uram? mondá Babill . . .

Igaz! te még nem tudott okát az én határtalan boldogságomnak.

Gyere ide a pázsitos gyepre . . . üljünk le és figyelj megmagyarázom neked, mi az a Telepáthia . . .

Csakhamar letelepedtek, a sziklák tömkelegében ritkán található kis vizecskára.

Hát figyelj kedves öregem folytatta Tardos.

A telepáthia egy olyan különös érzemény, melyet a kétségbeesett ember előidézhet akkor ha szomorúsága olyan tetőpontra hágott, midőn már nincs egyéb út másfelé a megszabadulásához mint azonnal bármí módon meghalni.

A kétségbeesett ember suggerálni tudja az Isten akaratát, abban a perczben, midőn a válut legvégső sorompójához elérkezett, egy magasabb ógi hatalom a végsőt vergődő ember háta mögé áll, és a sors a rossz ut felé irányított rudat hirtelen megfordítja a reménytelen boldogság felé.

Vagy a szenvedésekkel megtelt szív meghasonlott lélek, egy utolsó fohászt küld az ur zsámolyához, hogy vagy ragadj fel magadhoz, te Isten és alkoss belőlem angyalt a te fényes országodban

vagy tapos bele a sárba és dobj a pokol fenekére hol a lángok lángja emésze fel por hüvelyemet . . . de kinozni tovább ne kinoz!!!

Es ilyenkor rendszeren megfordul a kerék melynek tengelyén az üldözött ember fut lefelé az iszonyatos végtelenség felé . . .

Ezeket éreztem én tegnap este, midőn amott a szikla csucson állva, hol az égre vetettem imatelt tekintetemet, hol pedig bele bámultam a feneketlen mélységbe hol a halál olyan gyors és talán fájdalom nélkül is . . .

Es ekkor — ebben a legutolsó pillanatban, a mikor szédülni éreztem agyamat, mely mázsányi teherrel huzott a tátongó mélység felé . . . ajkaimon utolsó imát rebegte . . . feltekinttem a csillagos égre . . .

Néz oda . . . kezével mutatva a bárány felhős ég egy bizonyos pontjára — ott megjelent egy tüzesen csillogó csillag csoport — és futkározva azon a kis helyen — az én nyelvemen — felírták az égre, hogy várnak otthon, vár az imádott leány — kinek nem birhatása okozta világ bujdosásomat.

De jó uram! — szakítá félbe Babill — vajjon nem csalódtál-e?

— Nem Babillom! . . .

Ez a klepathia, ez a lélektani tudomány, mely a sajtó szívet soha nem csalja meg . . .

(Folyt. köv.)

Egyenruházati-intézet

„A magyar testőrhöz.”

PETRUS KÁROLY

polgári és katonai szabó

BÉCS

XV., Hütteldorferstrasse 183.

a cs. és kir. lovassági, gyalogos és tüzér laktanyákkal szemben

Egyenruhák cs. és kir. katonaság, állami tisztviselők, Veterán-egyletek, sport, vadász és kerekpár kosztümök, liberiák, stb.

JUTÁNYOS ÁRAK, KITŰNŐ KISZOLGÁLÁS.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

333 szám.

Az ISTVÁN gőzmalom-társulat ÖRLEMÉNYEINEK ÁRJEGYZÉKE

az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános malomgyűlésen megállapított s 1887. jun. 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállítás módokatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Szám	Kötelezettség és engedmény nélkül, készpénzfizetés mellett. Zsákkal együtt	100	Zsákon-
		kiló	ként a 85 kilogr.
		kor fill	kor fill
A.	Asztali dara nagyszemű	27 20	—
B.	„ aprószemű	26 20	—
0.	Királyliszt	26 20	—
1.	Lángliszt kivonat	25 40	—
2.	Elsőrendű zsemlyeliszt	24 60	—
3.	Zsemlyeliszt	23 60	—
4.	Elsőrendű kenyérliszt	23 20	—
5.	Közép kenyérliszt	22 60	—
6.	Kenyérliszt	21 60	—
7.	Barna kenyérliszt zsákkal	19 60	—
7 ^{1/2}	„ „ „ H.	16 20	—
8.	Takarmányliszt	11 40	—
11.	Finom korpa zsákkal	8 20	—
11.	„ „ „ zsák nélkül	7 80	—
12.	Durva korpa zsákkal	8 20	—
12.	„ „ „ zsák nélkül	7 80	—
12.	Csirke buza zsák nélkül	7	—

A zsákok súlytartalma, — tetsélyt tisztasulynak véve;

A. B. 0—6. számig 85 kiló.

7. és 8. szám 70 „

11. 12. 50 „

Debreczen, 1902. aug. 20.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomó szabályzóval.
A munka képesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

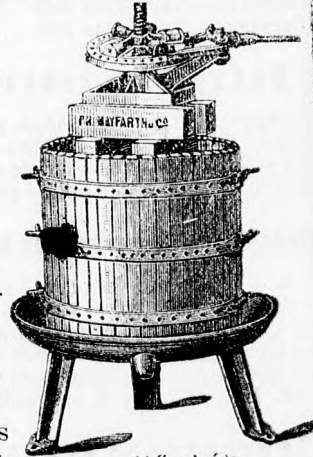
Hydraulikus sajtók.

Szőllő és gyümölcs z u z ó k

és bogró morzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

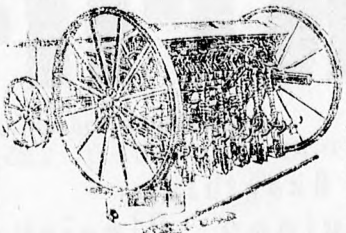
Szőllő és gyümölcs őrők. Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „SYPHONIA” gyümölcs és szőlővessző permetezők.

A legjobb VETŐGÉPEK

Mayfarth Ph. és társa legújabb szerkezetű „AGRICOLA” (tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei . . . . .

Mindennemű mag- és különböző magmennyiség számára váltókerék nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki. A lehető legnagyobb megtakarítást teszik lehetővé. Különlegességeket

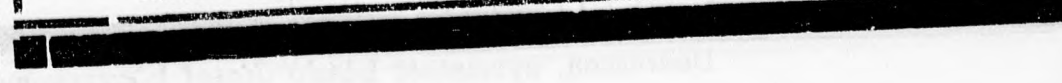
nagyobb munka, idő- és pénzmegtakarítást teszik lehetővé. Különlegességeket széna- és szalmaprések kézi használatra, kukoricza morzsolók, cséplőgépek, jargányok, gabonarosták, trieurók, ekek, hengerek és boronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyartanak és szállítanak.

MAYFARTH PH. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntődéák és vashámorművek.

Atap. 1872. BÉCS, III Taborstrasse 71. 880 munkás.

Kitüntette több mint 490 arany, ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb kiállításokon. Részletes árjegyzék ingyen. — Képviselők és viszont elárúsítók kerestetnek.

Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-utca 2.

Egyéves önkéntesek részére a legolcsóbban készíti az egyenruhák felszerelését, részére készíti a legelegánsabb egyenruhákat, részére küld díjtalanul árjegyzéket, részére sorozási és áthelyezési kérvényimintákat díjtalanul ad, részére minden katonai ügyben díjtalanul felvilágosítást, részére újszóban kiadott Egyenruházati Köz eménevek című könyvét díjtalanul küldi.

Weiner és Grünbaum Budapest, Váci-utca 2.

M. Á. vasutak menetrendje

1902. május hó 1-től.

Debreczenből indul:

	ó. p.
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u. 4 16
Budapest felé (gyorsvonat)	reg. 9 01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u. 12 36
Budapest—Nagyvárad felé	este 10 27
P.-Ladány—Nagyv. minden kedden	este 12 —
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este 8 10
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u. 3 56
Szatmár—M.-Sziget felé	este 7 58
Szatmár—M.-Sziget felé	este 2 56
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	éjjel 12 17
Csak Szatmárig	d. u. 5 10
Miskolcz—Kassa felé	reg. 8 22
Miskolcz—Kassa felé	reg. 6 57
Szerencs—S.-A.-Ujhely—Kassa felé	este 4 01
	d. u. 5 28
	reg. 5 51
H.-Böszörmény—	d. u. 4 06
B.-Sz.-Mihály felé	d. u. 4 15
	d. u. 11 20
	m. áll. v.-től
	d. e. 11 20
	vásártérről
	d. e. 4 42
Füzes-Abony felé m. á. v.-től	reg. 5 —
Füzes-Abony felé vásártérről	reg. 4 21
Óhat-Kócs—Polgár felé m. á. v.-től	d. u. 4 31
Óhat-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u. 9 25
Derecske—Nagy-Léta felé	reg. 4 31
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.

Budapestre érkezik:

A reggel 9 ó. 10 p.-kor induló gy. v.	d. u. 1 40
A déli 12 ó. 36 p.-kor induló sz. v.	este 8 50
Az este 10 ó. 27 p.-kor induló sz. v.	reg. 5 10
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy. v.	este 9 40

Budapestről Debreczenbe indul:

A d. e. 11 ó. 44 p.-kor érkező sz. v.	reg. 6 50
A d. u. 1 ó. 36 p.-kor érkező sz. v.	reg. 8 30
Az este 6 ó. 26 p.-kor érkező gy. v.	d. u. 2 00
Az éjjel 2 ó. 33 p.-kor érkező sz. v.	este 7 05
Az éjjel 2 ó. 33 p.-kor érkező sz. v. (P. Ladányig gy. v. átszállítással)	este 9 15

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől gy. v.	d. e. 11 44
Budapest—Nagyvárad felől	d. u. 3 36
Budapest—Nagyvárad felől gy. v.	este 6 26
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel 2 33
Budapest felől	reg. 7 42
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reg. 5 03
M.-Sziget—Szatmár felől	reg. 7 32
" " " " " " " " " "	d. u. 12 16
" " " " " " " " " "	d. u. 3 55
M.-Sziget—Szatmár felől	d. u. 10 12
Csak Szatmárról	este 6 45
Kassa—Miskolcz felől	reg. 8 07
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencsfelől	reg. 12 07
Kassa—Miskolcz felől	déli 7 53
	este 8 04
	este 8 17
B.-Sz.-Mihály—	reg. 6 11
H.-Böszörmény, felől	reg. 6 34
	este 6 34
	este 8 25
	este 8 25
F.-Abony felől vásártérről	d. u. 3 30
" " " " " " " " " "	d. u. 5 30
" " " " " " " " " "	d. u. 5 45
Óhat-Kócs—Polgár felől vásártérről	d. u. 7 42
" " " " " " " " " "	d. u. 8 —
Derecske—Nagy-Léta felől	reg. 7 18
" " " " " " " " " "	reg. 8 13

Hirdetések

a SZABADSÁG napilap számára . . .
jutányos áron felvételnek.

KRAYER E. ÉS TÁRSA

MAGYAR FESTÉK-, KENCZE- ÉS LAKK-GYAR

BUDAPEST,

Iroda és raktár: — Compt. u. Niederlage:

V., Váci-ut 6. (Frankl-vasudvar)
nyugoti pályaudvar közelében.

József főherceg ő es. és kir. fensége
udvari szállítója.

FIÓKÜZLETEK: — FILIALEN.

VII., Akácfa-utca 64. (Király-utca sarok.)

VII., Kerepesi-ut 50. (Erzsébet-körut sarok.)

IV., Várház-körut 10. (Közp. vásárcsarnok
átellenében).

M. kir. állami és Budapest fő- és székváros
szállítója.

Halzsir, faggyu, vaselin, gépolaj, koci-kenőcs, föld-, vegyészeti- és lakk-
festékek, kátrány, carbol, creolin, **carbolineum**, **kékkő**, olaj, vízüveg, kát-
rány, silicat, portland-cement, gipsz, graphit stb.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

NOVAK FERENCZ

vésnök és zománczó

BÉCS, XVI., Koppstrasse 34.

a legtöbb egyesület és testület,
szövetség és klubok szállítója.

Előnyös forrás jelvények, diszítések, érmek és ki-
tűntetések tekintetében arany, ezüst és bronzból, kerék-
párosok, evezősök, vitorlások, athleták, lövészek, tornászok
dalárok, vadászok, veteránok, tüzoltók, stb. számára.

Minták kívánatra bérmentve küldetnek mindenüvé.
Elsőrendű ajánlatok.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

1 nagy palack ára frt. 1.35 kr. — 1 kis palack ára 68 kr.

Szagtalan

padló-viasz „Gloria“

Arany-fénymáz

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-
szer kemény padló számára.

képketrek stb. bearanyozására.
1 kis palack ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz

Legjobb szer mosdó-asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. újonnan befestésére.
1 doboz ára 45 kr. — Mindenkor kapható:

Szent-Királyi Tivadar cégénél Debreczenben.